

Den Blå Port 87

Tidsskrift for litteratur
87/2011

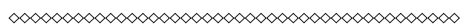
REDAKTION

Gitte Broeng, Mathilde Walter Clark, Torben Jelsbak

REDAKTION

Gitte Broeng, Mathilde Walter Clark,
Torben Jelsbak

DESIGN

Poul Lange
Snorre Näsman, Depot 1

TYPOGRAFISK TILRETTELÆGGELSE

Snorre Näsman, Depot 1

OMSLAGSILLUSTRATION

Morten Søndergaard: Pronominer fra udstillingen
Love i Kunsthallen Nikolaj, 2010

TRYK

Sangill Grafisk Produktion

Den Blå Port udkommer 3-4 gange årligt.
Abonnement (4 numre) kan bestilles ved at skrive til:
denblaaport@gmail.com
Den Blå Port udgives med støtte fra Kulturministeriets
bevilling til almenkulturelle tidsskrifter

REDAKTIONSADRESSE

Forlaget Vandkunsten
Lindgreens Allé 20C
2300 København S

ISBN 978-87-7695-175-7
ISSN 9788776951757
Printed in Denmark

INDHOLD

4 Leder

TEMA Publiceringsformer

- 6 JASON EPSTEIN: Publicering. Den revolutionære fremtid
- 16 METTE DALSGAARD: Selvudslettelse. Et mausoleum for en dødskamp.
Om Vladimir Nabokovs *The Original of Laura (Dying is Fun)*
- 28 TORE RYE ANDERSEN: Støjende ordbilleder
- 41 JAKOB SCHWEPPEHÄUSER: Det usynlige menneske
eller PeterLichts interdisciplinære antipop-pop
- 54 LASSE KROG MØLLER: Marginalnoter
- 62 THOMAS HVID KROMANN: Mmm! Eeeii!! Åh-å-hh!
Danske kunstnerbøger i digitaliseringens tidsalder
- 76 GLENN CHRISTIAN: Dies iræ!

Cecilie Løveid

- 80 CECILIE LØVEID: 8 digte fra *Sortere bunader*
- 89 STEINAR OPSTAD: Den poetiske rekvisitør
Om Cecilie Løveids lyriske forfatterskab

-
- 101 RICK MOODY: Kardinal i en forsythia
- 103 VIGGO MADSEN: 2 digte

Debat

-
- 105 CHRISTEL WIINBLAD: At lege Marilyn Monroe
- 106 MIKKEL BRUUN ZANGENBERG: Kritikkers uvæsen.
- 111 Bidragydere

Publiceringsformer

Der går et spøgelse gennem litteraturens verden – digitaliseringens spøgelse. Hvad der længe blot forekom at være en utopi eller skrækszenarie, alt efter overbevisning, synes nu en realitet: digital publicering er i stor stil ved at fortrænge den trykte bog. I sidste kvartal af 2010 overgik Amazons salg af e-bøger for første gang salget af *softcovers*. Og herhjemme bliver 2011 året hvor både Gyldendal og Lindhardt & Ringhof for alvor satser digitalt med et stort antal titler. Det samlede litterære system, forlagsverdenen, forfatterstanden og boghandlerne, holder vejret og vander sig ved tanken, for hvad bliver konsekvenserne, når det medium der gennem de seneste 500 år har udgjort litteraturens privilegerede publiceringsform, erstattes af en digital sky af tekstfiler i cyberspace?

Undergangsvisioner skorter det ikke på. I en kronik i *Politiken* for nylig forklarede forfatteren Leif Davidsen, hvorfor han har modsat sig digital publicering af sine værker. Davidsen var ikke tilfreds med de royalties han blev tilbudt af sit forlag for at frigive sine værker til digital cirkulation, men han gør samtidig sit eksempel til genstand for nogle mere almene betragtninger over forfatterens livsbetingelser på et digitalt bogmarked. Og her ser det sort ud: Digitaliseringen (og udsigten til ulovlig fildeling som man kender det fra musikbranchen) vil betyde at ingen i fremtiden vil kunne leve af at skrive eller udgive bøger i Danmark. Forfatterne vil ligesom rockmusikerne skulle finde andre indtægtskilder end selve værkerne. Med digitaliseringen af bogen uddør den frie kunstner.

Fra et andet ringhjørne af det litterære felt har forfatteren Mikkel Thykier udtrykt en lignende bekymring for litteraturens livsbetingelser i sin nylige pamflet *Over for en ny virkelighed* (Edition After Hand). Thykier forholder sig ikke direkte til digitaliseringen, men den forandring af den litterære offentlighed som han beskriver, er tæt forbundet med netop den skærpede konkurrencesituation som forlagsverdenen og de trykte medier befinder sig i disse år, som følge af digitaliseringen. De etablerede forlag har ikke længere ressourcer til at opdyrke den smalle litteratur, der i stedet henvises til småforlag med begrænset distribution og omtale til følge. Bøgerne anmeldes ikke i aviserne og findes kun i ringe grad på bibliotekernes hylder. Konsekvensen er at smalle bøger forsvinder fra offentligheden nærmest samtidig med at de udkommer, hvilket er det samme som at de

slet ikke eksisterer. Hos Thykier er den frie kunstner gået i indre eksil. Det er selve det litterære værkbegreb, som vi kender det, der er i opløsning.

Temaet for dette nummer af *Den Blå Port* er publiceringsformer og dermed også de rådvilde undergangs- og nulpunktsforestillinger som hjemsøger den litterære kultur netop nu. For givetvis er vi inde i en proces der på afgørende områder vil ændre vores forestillinger om litteraturen og forfatterrollen, men hvor radikale er de forandringer vi er vidne til? – Er litteraturen dømt til at forsvinde med den fysiske bog, eller kan man forestille sig at den nye situation åbner nogle nye muligheder for litteraturen og forfatterrollen, herunder for den smalle litteratur som i Thykiers optik trues af destruktion og glemsel?

Som den amerikanske forlægger Jason Epstein gør rede for i sit essay om publiceringens “revolutionære fremtid” er en af digitaliseringens mest åbenlyse gevinster at det bliver lettere og mindre omkostningskrævende at publicere og distribuere litteratur. At drive et forlag vil i fremtiden ikke indebære udgifter til fysisk lager, distributionsapparat og andre fordyrende mellemlid. På den baggrund spår Epstein at vi i fremtiden vil se en fremvækst af små halvautonome forlag på bekostning af de store kommercielle forlag som vi kender dem. Altså alt andet lige gode vilkår for litterær fornyelse. Til gengæld er Epstein mere tilbageholdende når det gælder selve e-bogens æstetiske udvidelser af læseoplevelsen (med lyd, animationer osv.) som han mener står i modsætning til litteraturens naturlige fordring på fordybelse og koncentreret stillelæsning uden for mange udefrakommende distraktioner.

Men måske er netop en sådan opfattelse af det litterære værk som ren tekst også i skred i lyset af den aktuelle medieudvikling som det fremgår af Tore Rye Andersens og Thomas Hvid Kromanns og Jakob Schweppenhäusers bidrag til temaet. De fremholder hver især forskellige eksempler på hvordan litteraturen i den nye mediesituation udvider sit æstetiske udtrykkspotentiale i nye (og genopfundne) genrer der indbefatter interessante former for konvergens mellem nye og gamle medier på tværs af gængse barrierer mellem traditionel litterær finkultur og moderne populærkultur. Den frie kunstner kan starte her.